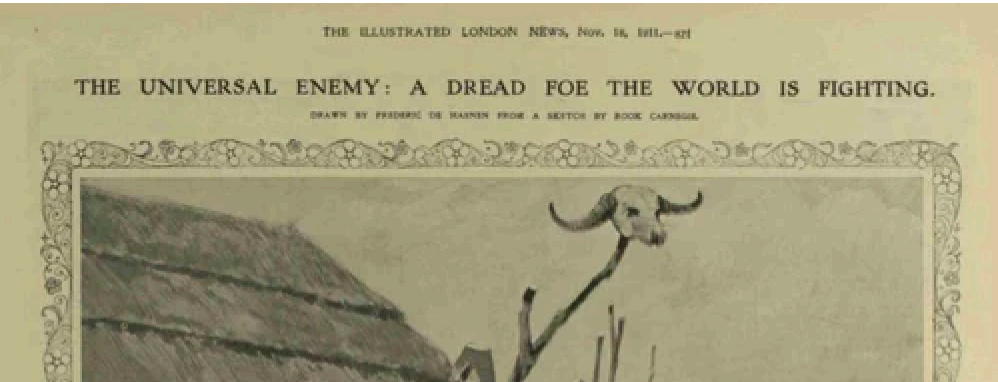
Cele mai ucigătoare molime din istoria românilor. Bolile care au luat viața a sute de mii oameni, din cauza incompetenței autorităților

Cosmin Pătraşcu Zamfirache

Publicat: 13.10.2024 05:00

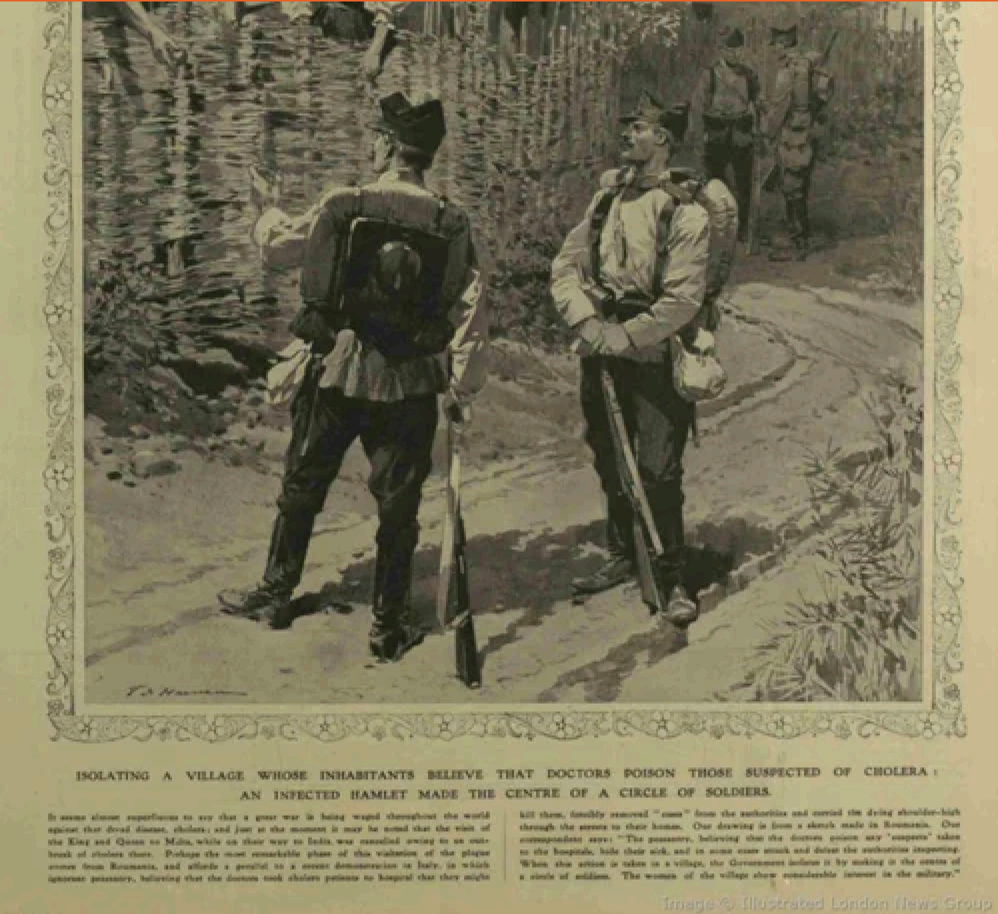
Istoria românilor a fost marcată și de epidemii necruțătoare. Câteva dintre acestea, din perioade mai recente, au rămas cunoscute mai ales prin amploare lor și prin numărul incredibil de victime. Majoritatea cazurilor epidemiile au fost tratate cu iresponsabilitate de autorități.

THE ILLUSTRATED LONDON NEWS, Nov. 18, 1911.—571

THE UNIVERSAL ENEMY: A DREAD FOE THE WORLD IS FIGHTING.

ISOLATING A VILLAGE WHOSE INHABITANTS BELIEVE THAT DOCTORS POISON THOSE SUSPECTED OF CHOLERA: AN INFECTED HAMLET MADE THE CENTRE OF A CIRCLE OF SOLDIERS.

Holera în timpul războielor balcanice FOTO Adevărul

Epidemiile au modelat istoria lumii. Din cele mai vechi timpuri omul a fost afectat de viruși, microbi și alte microorganisme patogene. Pandemiile au distrus imperii, au câștigat războaie și în unele cazuri au adus omenirea în pragul extincției. Nici Principatele Române și mai apoi România nu au fost ferite de asaltul virușilor și

adică de la începuturile secolului al XIX-lea. În mare parte, efectul acestor pandemii a fost amplificat și de condițiile de igienă precare din Principatele Române, din aceea perioadă, dar și de iresponsabilitatea autorităților, care fie au abandonat poporul în fața bolilor ucigătoare, fără să încerce măcar să găsească soluții, fie au luat în derâdere părerile medicilor.

Cea mai cumplită epidemie din istoria românilor. 70.000 de morți în trei ani

La începutul secolului al XIX-lea, Principatele Române erau state vasale ale Imperiului Otoman, măcinate de înapoiere, abuzuri și corupție. Principii fanarioți le jefuiseră cot la cot cu turcii și boierii greci și pământeni. Majoritatea populației era formată din țărani săraci, înrobiți, analfabeți, aflați într-o continuă luptă pentru supraviețuire. Serviciile medicale erau aproape inexistente, compuse mai degrabă din „bolnițe", medici privați și "bărbieri" itineranți, plus câteva spitale empirice construite la inițiativa unor boieri sau domnitori cu spirit iluminist.

Marile târguri erau înconjurate de mahalele insalubre, îngrămădite și sărăcioase. Marii boieri, ca și majoritatea domnitorilor ajunși vremelnic pe tronul Moldovei sau Țării Românești, aveau ca singură preocupare îmbogățirea rapidă și obținerea de funcții. Nu conta cum și, mai ales, cât costa. Iar consecințele catastrofale ale unui sistem sanitar inexistent nu s-au lăsat mult timp așteptate. În luna decembrie a

a doi oșteni turci care-l însoțiseră în București. Cele câteva cazuri de îmbolnăvire aparent misterioasă pentru locuitorii capitalei, s-au transformat într-o pandemie devastatoare. Oamenii i-au spus "Ciuma lui Caragea" pentru că molima s-a declanșat odată cu venirea sa pe tron. Specialiștii spun era vorba despre o epidemie de ciumă bubonică. Mahalalele insalubre și pline de șobolani ale Bucureștiului au fost mediul proprice pentru răspândirea fulgerătoare a ciumei. Se spune că mureau și câte 300 de oameni pe zi, în Bucureștiul lui Caragea.

Boala era extrem de contagioasă. Doar simplul contact cu o persoană bolnavă sau cu obiectele din casa unui bolnav puteau duce la îmbolnăvire. Ciuma bubonică este mortală. Unii norocoși au reușit să scape și au fost antamați ca cioclii fiindcă deveniseră imuni la boală. *„În timpul «ciumei lui Caragea» au murit până la 300 de oameni pe zi. Contagiunea era aşa de primejdioasă, încât cel mai mic contact cu o casă molipsită ducea moartea într-o familie întreagă şi violenţa era aşa de mare, încât un om lovit de ciumă era un om mort*", scria Ion Ghica. În București erau numai două bolnițe, adică un fel de spitale, care însă nu făceau față. De altfel, ciuma nu avea tratament, așa că oamenii mureau pe capete pe unde apucau. Situația a scăpat imediat de sub control. Apogeul epidemiei a fost în anul 1913, când s-a încercat efectiv evacuarea Bucureștiului. Mult prea târziu însă. Capitala era ca un adevărat câmp al morții și al distrugerii. Bande de oameni fără căpătâi jefuiau și omorau, iar cioclii, foștii ciumați, se transformaseră în tâlhari.

un şervet roşu de gât, se urcau într-un car cu boi şi porneau pe hoţie din casă în casă, din curte în curte. Ei se introduceau ziua şi noaptea prin locuinţele oamenilor şi puneau mâna pe ce găseau, luau bani, argintării, ceasornice, şaluri făra ca nimeni să îndrăznească a li se împotrivi. (..)Se încreţea carnea pe trup auzindu-se grozăviile şi cruzimile făcute de aceşti tâlhari bieţilor creştini căzuţi în ghearele lor(...)Rareori bolnavul ajungea cu viaţă la câmpul ciumaţilor. De multe ori o măciucă peste cap făcea într-o clipă ceea ce era să facă boala în două-trei zile. Şi poate că acei ucişi astfel erau mai puţin de plâns, căci mai mult erau de jale acei aruncaţi vii în câmp, fără aşternut, fără acoperământ, pe pământ ud şi îngheţat. Cale de jumătate de ceas se auzeau ţipetele şi vaietele nenorociţilor", scria academicianul Ghica. Vodă a impus carantina, închizând cârciumile, impunând distanțarea, "la trei pași unul de altul" și în cele din urmă a închis efectiv Bucureștiul. Boala s-a răspândit însă peste tot prin Valahia. Numărul morților se presupune că s-a ridicat la 90.000. Singurul care a luptat pentru viața oamenilor a fost medicul-șef al Capitalei, doctorul Constantin Caracaș, cel care ridicase pe cheltuială proprie un nou spital, la București, numit "Filantropia".

Marea epidemie de holeră și iresponsabilitatea autorităților române

O altă boală infecțioasă care a făcut ravagii pe teritoriul României a fost holera. Ca și în cazul ciumei, mizeria, lipsa apei potabile de bună calitate, dar și lipsa unui sistem sanitar bine pus la punct au fost principalele cauze. În cazul holerei, pe

primul loc a fost apa infestată. Vibrionul holeric se localizează în intestinul subțire și provoacă valuri puternice de diaree, vomă, febră și erupții. În cele din urmă duce, prin deshidratare puternică, la comă și moarte. Pe teritoriul țării noastre au fost înregistrate mai multe epidemii de holeră, precum cel din 1831, la Iași, sau cel din perioda 1847-1848, de la Galați.

Citește și: De ce nu le mai este românilor frică de Covid. Psiholog: „Nu mai

măslinele. Cea mai gravă epidemia de holeră a lovit însă în anul 1913, atunci când armata română a fost trimisă să lupte în cel de Al Doilea Război Balcanic. Ceea ce trebuia să fie doar o campanie victorioasă, câștigată în pas de defilare, participarea României s-a transformat într-un adevărat dezastru. Mai ales din punct de vedere medical. Peste 430.000 de soldați români au trecut în grabă Dunărea, mânați de ambițiile comandanților pentru a obține mai repede victoria. Treaba s-a făcut românește, adică fără să fie luate în calcul multe aspecte. Printre altele faptul că trupele însărcinate cu aprovizionarea au rămas în urmă. La fel și cele însărcinate cu asigurarea asistenței sanitare. Soldații consumau apă de pe unde apucau. Așa că au luat holeră.

De la câteva cazuri, totul s-a transformat într-o epidemie în toată regula. Ceea ce nu reușeau soldații bulgari, reușea din plin holera, ucigând pe capete. Peste 1600 de soldați au murit. De vină pentru escaladarea situației a fost, pur și simplu, incompetența și inconștiența comandanților și autorităților românești. Comandanții au fost mai interesați de starea cailor decât a soldaților, iar serviciilor sanitare nu li s-a acordat prea multă importanță. Ba chiar unii ofițeri, avertizați de pericolul apei infestate, le-au râs în fața medicilor.

"*Epidemia de holeră s-a extins foarte repede în rândurile unităților românești combatante în primul rând deoarece comandanții nu au luat niciun fel de măsuri în momentul declanșării bolii. Holera se manifesta în Bulgaria în momentul avansării trupelor române iar sursele de contaminare au fost apele infectate. A lipsit și asistența medicală specializată, unii dintre ofițerii rezerviști mobilizați au relatat în amintirile lor despre mai marea atenție acordată cailor cavaleriei decât trupei. Autoritățile militare pur și simplu nu au luat în calcul posibilitatea izbucnirii unei asemenea epidemii, cu toate că, încă din 1911-1912, rapoarte diplomatice trimise de la Sofia la București menționau starea sanitară precară existentă mai ales în satele bulgărești. La rândul lor, autoritățile civile erau interesate în primul rând de chestiunile politice, nu de cele sanitare, în special de reglementarea păcii care trebuia să aducă României câștigurile pentru care intrase în război. Drept urmare, problema holerei nu a devenit o prioritate, nu a fost tratată de timpuriu și cu mijloace eficiente*", preciza profesorul universitar doctor Alin Ciupală, de la Facultatea de Istorie din cadrul Universității de la București, în articolul "Epidemiile în istorie. O epidemie uitată. Holera, România și al Doilea Război Balcanic din 1913".

Salvarea a venit mai ales de la tânărul medic Ioan Cantacuzino, cel care în 1913 inventa un vaccint antiholeric, mai ales că exista pericolul ca boala să fie adusă și acasă de soldații veniți de pe front.

Citește și: De la ce animale a pornit pandemia de SARS-COV 2 și unde a fost punctul zero

Tifosul era purtat de păduchii refugiaților din orașele sârbești distruse. S-a extins cu repeziciune pe tot frontul de est, ajungând și pe teritoriul României. Lucrurile s-au complicat după ce România a intrat în război în anul 1916, complet nepregătită. Cu o armată trimisă în bătaie de joc pe front, furată în anii de neutralitate de politicieni și șefii de la pe Statul Major în cârdășie cu tot felul de oportuniști și afaceriști, România pierde catastrofal, inclusiv Bucureștiul. În numai câteva luni de război, teritoriul României s-a înjumătățit.

Cu armata română în retragere și 1.5 milioane de refugiați din Oltenia și Muntenia, îngrămădiți pe teritoriul Moldovei, tifosul a lovit din plin. Fără medicamente și mâncare pe apucate, în locuințe improvizate, moartea secera fără oprire. Se preconizează că au murit peste 300.000 de oameni, printre care și 250 de medici care îngrijau pacienții. Același medic providențial, Ioan Cantacuzino, a salvat și de

această dată situația, limitând proporțiile catastrofei. Aceasta a elaborat un vaccin foarte eficient și a vaccinat cât a putut de mult. În anul 1938 boala a fost eradicată.

Citește și: O nouă triplă epidemie este așteptată în această toamnă. Spitalele vor fi puse la grea incercare

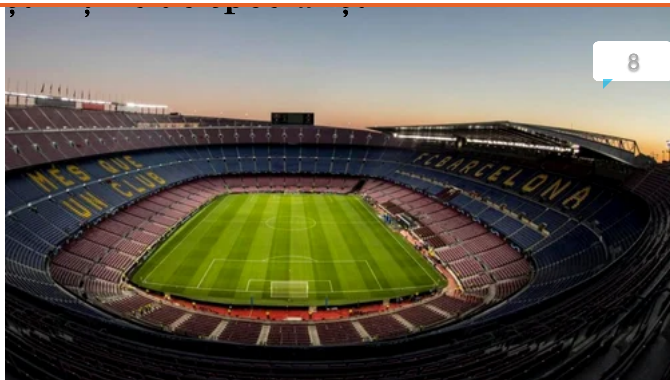
Citește mai multe despre: holera ciuma

MAGAZIN

8

Bătaie între 20 de muncitori, printre care și români, pe șantierul stadionului FC Barcelona. De unde a pornit conflictul

3

EVENIMENTE 3

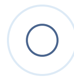

14

VIDEO Secretele celui mai mare pelerinaj, de secole, la Sfânta Parascheva. Ce minuni se ascund în spatele credinței

8

EVENIMENTE 8

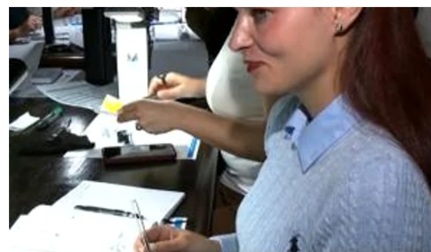
Se încarcă comentariile...

Soldatul care i-a cruțat viața lui Hitler în Primul Război Mondial. Cum o

Ion Țiriac a apărut în public, la 3 zile de la ...tea internării în

Meseria cu salarii de peste 2.000 de euro, pentru care Victoria a

Simona Halep va primi o despăgubire colosală după scandalul dopajului. Câți bani îi va vira ITIA

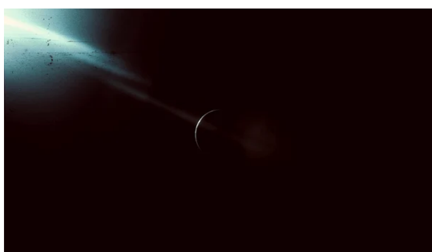
CANCAN.RO

FOTO Două femei, obligate să se dezbrace înainte de meci, pe stadion: ”Ce imbecilitate!” Imaginil...

DIGISPORT.RO

FOTO. Miliardarul de 74 de ani se iubește cu o femeie care e cu 30 de ani mai tânără

PROSPORT.RO

Această fotografie a Pământului realizată din spațiu te va pune pe gânduri și...

PLAYTECH.RO

Cine deține, de fapt, farmacia Bebe Tei, una dintre cele mai căutate din țară. E mereu coadă în magazin și lumea se...

FANATIK.RO

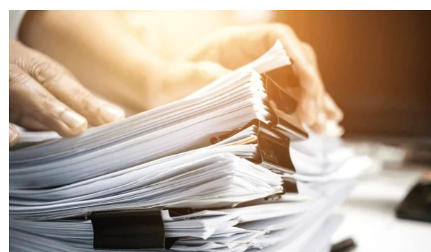
Vin din magazin vs. vin de la marginea drumului. Avantajele și dezavantajele, punctate de un nutriționist:...

ZIARE.COM

A devenit milionar ”peste noapte”, după ce s-a însurat cu o femeie cu 18 ani mai în vârstă! Cu ce se ocupa înainte

Adio, Zara! Se închide magazinul deținut în România de faimosul brand de îmbrăcăminte spaniol de aproape 15...

Vești pentru pensionarii uitați la recalculare. Termenul limită, stabilit

magnitudine a avut și unde s-a resimțit

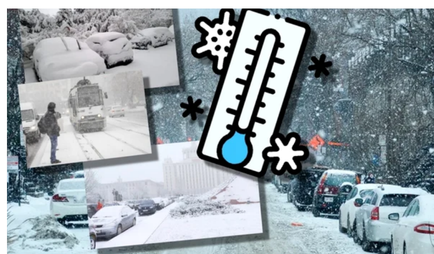
KANALD.RO

apariție! Cum s-a lăsat pozată după ce a...

PLAYSPORT.RO

lumea vorbind despre fericitul eveniment

WOWBIZ.RO

România va avea o iarnă ca-n povești, vortex polar peste toată Europa. Când cad primii fulgi în București

ROMANIATV.NET

Banii intră pe carduri pe 20 noiembrie. Se dau banii din urmă. Cine va primi 700 de lei

CAPITAL.RO

Ion Țiriac nu a stat pe gânduri când a aflat câți bani a strâns David Popovici din donații. Propunerea uriașă pe...

AS.RO

Ion Țiriac a apărut în public, la 3 zile de la vestea internării în Viena: „Domne, vă felicit! FBI-ul...

GSP.RO

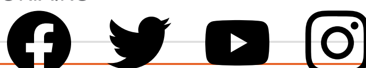

Cine este Laura Vicol, numită „avocata interlopilor” și șefa Comisiei juridice din Camera Deputaților....

ACTUALITATE.NET

Unde a dispărut Liviu Dragnea? Fostul lider PSD, dezvăluiri care dărâmă clasa politică: „După ce vor trece și...

ACTUALITATE.NET

Ultimele știri | Cele mai citite

Cum preparăm produsele coapte preferate fără gluten. Cu ce înlocuim făina...

Deși sunt un înlocuitor bun al făinii de grâu, amestecurile de făină fără gluten nu sunt potrivite la orice rețetă. În funcție de...

BUCĂTĂRIE 06:00

INTERVIU Psihologi: „Social media nu are cum să aducă satisfacție dacă ești într-o...

Chiar dacă dependența de social media redefinește

Cele mai ucigătoare molime din istoria românilor. Bolile care au luat viața a sute de mii oamen...

Istoria românilor a fost marcată și de epidemii necruțătoare. Câteva dintre acestea, din perioade mai recente, au rămas cunoscu...

MAGAZIN 05:00

EXCLUSIV INTERVIU Nicoleta Hâncu, actriță: „Când am emoții mari, îmi amintes...

„Weekend Adevărul" a discutat cu actrița despre parcursul ei profesional ca actor independent, bucuriile și momentele dificile care i...

CULTURĂ 04:30

VIDEO Fascinație. „Destinația care mi-a schimbat părerea despre Italia. E locul perfect pentr...

Un popular vlogger român, BlackPackYourLife, a recunoscut că nu mai vrea să plece din Italia, pe care a evitat-o timp de mulți ani,...

CĂLĂTORII 04:00

Detaliul care trebuie speculat de Occident pentru a

artilerie - care este încă rege. O nouă analiză a identificat mai multe...

RUSIA 03:36

Fructul care face orice pisică fericită. Are multe beneficii, iar dacă îl ai în casă, e musai să i-l servești!

Animalul rar care trăiește doar în România. E considerat un miracol al naturii și face parte dintr-o...

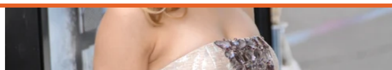
OK! Magazine

Detaliul interesant semnalat de fanii regali după revenirea

Click! Pentru femei

Moartea misterioasă a unei actrițe de numai 32 de ani. Avea 10 metale toxice în sânge!

Click! Sănătate

S	A	T	E	P	U	P
M	W	G	M	S	P	P
E	K	O	N	D	R	L
T	P	I	L	U	E	O

Ai ochii ageri? Găsește cuvântul „lamp” în 9 secunde!